

SZENTES és VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelen **vasárnap és csütörtökön.**
Előfizetési ár:
Hegyedévre 3 korona 50 fillér. felévre 5 kor. Égysz. évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görög-udvar,
hová a késiratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
mérésékelt áron számít fel.

Szociális program.

III.

A főispáni szociális program realizálásának próbaköve, ugye-bár az, hogy mennyiben realizálható, mennyiben valósítható meg az a program tisztán az azt adó egyén akaraterejével és munkásságával. Ha pedig ebből a szempontból vizsgálom és bírálom az adott programot, akkor csakhamar rá kell — akarva, nem akarva — jönnöm, hogy az adott három pontozat mindegyike olyan, melynek megvalósulása egészen kívül esik egy főispán jog- és hatáskörén mert mindegyiknek a megvalósításához föltétlenül rajta és a megyei hatóság hatáskörén kívül eső tényezőknek a legodaadóbb jóakarata, sok esetben alkotatkész önzetlensége is szükséges.

Hogy a progresszív-adóztatás nálunk behozassék, erre a főispán csak annyiban gyakorolhat s akkor is a lövényhatóság útján befolyást, hogy az érdekekben a vármegye törvényhatósága él a felirati jogával és erre vonatkozó feliratához való csatlakozásra hívja fel körlevélben a társtörvényhatóságokat. A multból tudjuk, hogy ez a felirati joggyakorlás nagyon akadé-

mikus értékű és ha a kormánynak nincsen szándékában a progresszív adóztatásról törvényjavaslatot benyújtani a képviselőházhoz, akkor feliratozhatnak a törvényhatóságok, ameddig csak nekik tetszik. Ez ugyan egy nappal sem fogja siettetni a progresszív adó behozatálát.

Az úgynevezett uradalmi községek megszüntetése, Kelemen Béla főispánnak, megyei ellenzéki pártvezér korában egyik sarkalatos program-pontja volt. Hiszen ez érdekekben egyszerű, egy megyegyűlésen határozatot is provokált éppen úgy, mint évek előtt Sima Ferenc s azt indítványozta, hogy törvényhozási intézkedést sürgetsen a vármegye, mely lehetővé tegye ezeknek az uradalmi községeknek törvényes alapon való megszüntetését.

Főispáni székfoglalójában aztán rámutatott arra, hogy főispánná történt kinevezetéseivel az ő korábbi nézetei semmiben sem változtak s ehhez képest vallja ma is égető szükségnek az utadalmi községek megszüntetését. Nyomban hozzátézi azonban ehhez azt, hogy ő készségesen fog támogatni minden, erre irányuló mozgalmat s hogy a megoldást főképen abban az irányban keresi, hogy az érdekelt

uradalmak tulajdonosainak e nberies érzésére és hazaszeretetére apellálva, őket az eszme békés megoldásának megnyerje.

Ez az opportunizmus igen okos dolog. Célt jóformán nem is lehetne másként érni, ha ugyan — amiben erősen tamáskodom — egyáltalában lehet célt érni. A megyénkbeli latifundiumok urai körül csupán Károlyi Imre grófot ismerjük eddig olyanak, akinek a szíve helyén van. Megengedem, hogy a főispán, keresvén velük a személyes érintkezést, olyan irányban lesz képes a szóban levő nagyurakat befolyásolni, hogy jószántukból teladják az uradalmak önálló községi élete révén élvezett előnyöket. De azt hiszem, a jövő az én tamáskodásomat fogja igazolni, tehát azt, hogy ez a szociális program-pontozat nem valósítható meg; aminthogy nem lesz megvalósítható megfelelő mértékben a harmadik pontozat második része, vagyis az sem, hogy az uradalmak, az általuk bérbeadott területeket ezentúl ne csak nagybérlőknek, hanem kiscgazdáknak is adják bérbe.

Ennek a harmadik pontozatnak az első részéről már kimutattam, hogy az nem főispáni, hanem kormányprog-

TÁRCA.

PÁSZTORMESE.

A hajnalpir mir rég bearanyozta a rétet, mikor Antal hosszú almából felébredt. Csodálkozva tekintett ki konyhájából s miközben szeméit dörzsölgette, gondolkozni kezdett a tegnap történtek felett.

Szürkülétkor találkozott Agával, a környék legszebb leányával, kit szíve bálványának választott. Csend volt körülöttük. Megfogta a leány kezét, majd átkarolta a derekát, merően a szemébe nézett és megkérdezte tőle:

— Szeretsz?

Agá elpirult, lesütötte szeméit s alig hallhatóan válaszolt.

— Szeretlek.

Azután ültek a puha selymes före, ajkaik forró, hosszú csókban találkoztak s úgy ültek ott egymást szorosan átölelve, nagyon sokáig. Ez a hosszú, mindkettőjüket földöntúli boldogsággal eltöltő csók volt az eljegyzésük.

A föld megtermi azt, amire Antalnak szüksége van. Egy szerető szív várja minden este, ha a nyáját beterelte a karámba, hogyan volna boldog Antal, a pasztor.

Agá, a szomszéd falu pasztorának leánya, nem szorult szépítő szerekre; hőtéher nyakát, formás keblét, arcának rózsaszínű hamvat a tündérek királynöje is megirigyelhetné.

Egyszerű rövid ruhájában ha megindul Antal karámja felé, rámosolyognak a mezei virágok, a pipacs, a szarkalab, a gyermeklanc bólogatnak feleje, kinalja magát egyik

is, másik is. Hivalkodva mutogatják magukat a mező virágai, mintha azt mondanák:

— Ne sajnálj bennünket, te isteni hajtadon, tudjuk mi azt, hogy a leszakítás rank néve az simulást jelenti, de te érted, te általában szívesen fejezzük be életünket, csak ott pihenhessünk egy darabig a te kebleden oh Ága, leányok legszebbike.

Agá enged ilyenkor a csábításnak, lehajol s óvatosan leszakít egyet s miközben mellére tűzi a kis virágot, Antalra gondol, szerelmésére, a pasztorra.

— A feleségem leszel, együtt fogjuk őrizni a nyáját, nem mozdulok el soha melőlőd, igen, így lesz majd ezután. Most nyár van, öszre enyém leszel. Micsoda boldogság oldalad mellett eltölteni az életet s az élet oly szép, az élet oly sok örömet nyújt. Ne-

Tüdőbetegségek, **Szirolin**, számar-köhögés, skrofulozis, influenza
ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mintthogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

Szirolin

Ennél az étvágyat és a testület, megszüntetett a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

„Roche”

Kapható orvosi rendelre a gyógyszerárban. — Ára tüzegyenként 4.— korona.

ramm és ha most már megvonom a főispáni szociális program ezen három pontozatának mérlegét a kivihetőségük szempontjából, akkor nem szűrhetek le ebből más igazságot csupán azt, hogy a főispán kétségtelenül sok jóakarattal a kisgazdasztály és a községi terheket viselő polgárok iránt eltelve, kiczipálja meg a maga szociális programját; és nem szabad abban kételkednünk, hogy ő becsületes igyekezettel lesz rajta ennek az ő programjának a megvalósításán, — azonban ez a program mégis a maga teljes egészében olyan, amelynek perfektualása kívül esik a főispán jog-és hatáskörén és nem tartalmaz egyetlen olyan pontot sem, amelyről a főispán egész határozottsággal mondhatná, hogy azt ő így meg úgy fogja személyesen csinálni és — természetesen a törvényhatóság támogatásával — föltétlenül, a népjólét emelésére meg is valószínűsíteni.

S amit belőle mégis képes volna talán az idők folyamán megcsinálni, ha abban a szellemben csinálná meg, amely programja e részében megnyilatkozik, — ismétlem — akkor sem emelné — a munkásostály jólétét vármegyénkben egy szemernyit sem s nem mozdítaná elő annak a munkásostálynak sem jobb anyagi megélhetését, sem politikai jogainak gyarapodását, amely ostálynak mai helyzetén voltaképpen az egész szociális kérdés salkallik.

Egy célt el lehetne ezzel az adott programmal érni, ha megvalósítható volna az uradalmi községek megszüntetése és az, hogy az uradalmak apróra parcellázott földeket adjanak hosszú lejáratú bérbe a törpebirtokok tulajdonosainak és a kisgazdáknak. Azt a célt nevezetesen, hogy a most szintén a szociálisták táborához csatlakozott törpe- és kisbirtokosoknak egy része — birvágya

kielégítettén — a szociálistáktól elvonatnak, ezáltal táboruk csökkenne, sőt esetleg teljesen és kizárólag a munkásostályra szoríttatnék. Ily módon aztán a munkásostály teljesen elszigeteltetvén, természetes, hogy a hatalmi erőszak könnyebben is elbánná vele!

Ez azonban, — így kell hinnem — nem lehet célja Kelemen Béla főispánnak, a nép, a magyar paraszt barátjának, aki programjában határozottan oda nyilatkozik, hogy ő mindig ott lesz azok között, akik a munkásnéposztály anyagi jólétének, gazdasági és politikai helyzetének emeléseért küzdenek.

Inkább hiszem, hogy a közigazgatási és szociális élet nagy rengetegét akarván felőlelni a maga teljességében egy programbeszéd keretében, akaratlannul elsiklott a nagy rengeteg egyes olyan hatalmas kimagasló tölgyei fölött is, amilyen a munkás-jólét kérdése s azt csak úgy futtaban érintette. Hiszem pedig ezt annyival inkább, mert programja szociális vonatkozású részét voltaképpen egyetlen-egy nézőpont uralja; az nevezetesen, amelyről a nemzetközi szociáldemokratáknak — ő szerinte — hazaáruló üzelmeit akarja minél élesebben megvilágítani.

Ezen beszédbeszéd igyekezete tölti ki szociális programjának úgy szólva kilenc tizedrészét. Természetesen hát, hogy e mellett összeszúgorodtak a voltaképeni szociális kérdések, sőt, hogy ezek egyik legfontosabbját, a munkáskérdést csak úgy futtaban érintette.

Am ha Kelemen Béla, mint főispán, mindig ott lesz azok között, akik a munkásnéposztály anyagi jólétének, gazdasági és politikai helyzetének emeléseért küzdenek, — mint ahogy ezt programjában ígerte is, — akkor ez az ő ráfejtése nem baj. Akkor megfogja érteni azt, amit éppen erről cikksorozatom befejező

résében elmondandó leszek s amit abból jónak talál, hasznosítani is fogja azt a munkás jólét érdekében.

— is —

A felfüggesztett elvek. A kik figyelemmel kísérik a nyilvánosság elé kerülő politikai nyilatkozatokat és fejtegetéseket; akik meglátják azokat a véletemes ellentmondásokat, melyek a mai kormányférfiak cselekedetei és nyilatkozatai között megállapíthatók; akik látják a delegációban az egykori negyvennyolcas párt vezetőit; akik tudják, hogy katonai és közgazdasági téren mik voltak a nemzeti követelések és akik most megmérlik azokat a szándékokat, melyekkel port hintenek a nemzet szemébe: lehetetlen, hogy lelükben a hazafias érzések egyensúlya meg ne billenjen, hogy a magyar egyeneslelkűségbe és becsületességbe vetett hitük meg ne rendüljön. Hiszen az történt, hogy míg egyrészt a legszajásabb népvoczeket hagyta cserben politikai zászlójukat, másrészt a nemzet legbecsesebb elmei, a kormányzás művészetének kipróbált mesterei s karta kerültek, elsodorta őket a romboló áradat, mely rohanat törony iránt és semmit sem kímélt utjában.

Nem első eset a nemzet történetében ez a mostani. A szabadságharc után bekövetkezett abszolútizmus és passzív rezisztencia idején is azt akarta a nemzet, hogy a magyar nyelv joga, az önálló hadsereg és a gazdasági függetlenség iránt érzett nemzeti vágyak hosszú küzdelem, nagy nyomor és szenvedés után megvalósuljanak. Deak Ferenc is azt akarta, de mert ezeket a vágyakat megvalósítani nem lehetett, a nemzet megegyezett a királyival és átvettük a hazabölcsetől azt a politikai hagyományt, melynek tanítása szerint kitartó munkával igyekezzünk gazdaságilag megerősödni, nemzeti műveltségünket fokozni, hogy lépésről lépésre haladva, eljusson a nemzet fejlődésének arra a fokára, melyen az önállóság és függetlenség önként, nehézküzdelmek nélkül, mint érett gyümölcs hull a nemzet ölébe.

Az 1875. évi fúzió idején már Tisza

Talán baja történt, talán súlyos sebekkel borítva fekszik szegény valahol messze, idegenben, irgalmas Isten, talán meg is halt, tépelődött a lény kétségbeesve.

Es teltek a hetek, teltek a hónapok, de Antal még mindig nem jött vissza, hogy megvigasztalja, hogy keblére zaja búsló kedvesét.

Aga meggyászolta, mert hisz bizonyos, hogy áldozata lett az ellen fegyverének, megsiratta s a következő tavasszal odanyújtotta kezét egy másik fiatal legénynek.

A fiatal asszony a pitvar ajtó előtt ült egy este, az urat várta, mikor léptek zaja ütötte meg fülét. Feltekintett, a léptek mindig hangosabbak lettek s pár perc múlva ott állott előtte Antal, cserben hagyott kedvese — Antal! — kiáltott Aga.

— En vagyok; szólt az ifjúsomóruán, minden a régiben maradt csak a mosolyt loptad el ajkaimról, fogságba estem, most szabadultam, a falu határan hallottam már, hogy férjhez mentél, óh bár ne szabadultam volna ki soha.

— Irgalmaz, Antal, hiszen én . . .
— Megbocsátottam már, Isten veled Aga! Megindult, a zörgő haraszt jelezte lá-

künk nyílnak a virágok, a dalos madarak éneke a mi szerelmünkről beszél s mi szeretjük egymást.

— Szeretlek, szeretlek; ismételte a leány s piruló arcát szendén Antal keblére hajtotta. Ő de a sors gonosz, hirtelen, minden kímélet nélkül csap le s zavarja meg az emberek boldogságát.

Az ország különböző részéből rossz hírek szállongtak. Haború lesz, hosszú kegyetlen haború: suttogták az emberek.

Az ősz király szomorúan ült a trónusán s nem tudták felvidíteni sem a szűkek éneke, sem Beppónak, a bohócnek mókái.

A miről az emberek suttogtak, s ami miatt a király arcán oly végtelen szomorúság ült ki, valóra vált.

Az országban véres kardot hordoztak végig szaguldó lovasok, a mi azt jelentette, hogy veszélyben a haza, siessen minden erős karu ember védelemre.

S Aga zokogva borult Antal vállára.

— Itt hagysz mindenséget?
— Hiv a kötelesség, szerelmelem, nem maradhatok. Ki tudja, mikor jövök vissza; ki tudja, vissza jövök-e mert hisz csatában nem biztos az ember élete, annyit azonban mondhatok, hogy ha túléltem a veszedelmet,

sietek vissza hozzá egyetlenem s aztán t'ed leszek mindörökkre.

— Igen, visszasietek, de te is esküdj meg, hogy hű leszel hozzám, nem hagyod el szerető pástorodat.

Csend volt. A szomszéd hegyek felől jövő vörvörös sugárkék a naplementét jelezték. Az esti szél feljük söpörte mező virágok bédító illatát s Aga zokogva emelte három ujját az ég felé.

— Eskuszöm, hogy nem hagylak cí soha.

A háború rettenes volt. Ezren és ezren pusztultak el az ellen fegyverei által. Marmár két éve tartott az ádáz küzdelem s még mindig nem lehetett tudni, mikor lesz vége.

Egyszer aztán váratlan dolog történt. Meghalt a szomszéd király, az özvegy királyné pedig megkötötte a békét.

Az ország egyszerre megszabadult a rettenetes nyomástól. Az emberek arca vidámabb lett, a pacsrta hangosabban dalolt mint valaha s a szerelmesek sóhaja örömkacajra változott. Népes lett újra a mező, a róna, az elhagyott nyájak pásztorai lassan lassan mind megérkeztek. Csak Antal, Aga hűség szerelme készt.

Kálmán is szögre akasztotta a bihari pontokat és aktív kormányzó politikussá lett. Szólag akkor is csak arról volt szó, hogy az elvek csak ideiglenesen lesznek felfüggesztve; ám tényleg az történt, hogy a Tisza-párt sokkal erősebb kapcsolatot tartott fenn a császári udvarral, mint a régi Deakpárt, mely egy hajszálnyit sem engedett azokból a jogbiztosítókból, melyet a haza bölcsé törvénybe iktatott.

Az új emberek, akik hatalomra jutottak, lassanként elfelejtették, hogy a bihari pontok csak ideiglenesen vannak felfüggesztve és Tisza Kálmán nyíltan vallotta, hogy Magyarországon állandó és rendíthetetlen kormánypártra van szükség, e nélkül ezt az országot kormányozni nem lehet, e nélkül képtelenség megvalósítani azt a politikai örökséget, mely Deák Ferencről maradt reánk. Ez a politikai cél olyan erős volt a Tisza-párt lelkében, hogy érte a korrupciós eszközök felhasználásától sem rettentek vissza.

És mi lett ennek a politikának a következménye?

Az, hogy a negyvennyolcas Kossuth-párt is felfüggesztette ime az elveit. Ma még úgy mondják, mint annak idején, 1875-ben a balközép mondta, hogy az elvek csak ideiglenesen vannak felfüggesztve, de minden kormány-cselekedetből az látszik, hogy az ideigleneséget csakhamar elfelejtik és a bécsi császári udvarnak még hivebb és még lojálisabb alattvalója lesz a koalíció, mint volt a régi szabadelvűpárt.

Világos, hogy Magyarországot ma még teljesen a nemzet vágyai szerint kormányozni nem lehet. Világos, hogy a magyar alkotmányban nincs annyi erő, amennyivel az osztrák császári abszolútizmust a nemzet nyakáról lerázni lehetne. Az új alakulásnak minden szándéka, minden cselekedete, egész belső szervezete világos bizonyágtétel e mellett és ma megint csak kénytelenek vagyunk visszatérni a Deák Ferenc politikai hagyományára, hogy: lépcsőről-lépcsőre kell haladnunk, hogy eljussunk a nemzeti fejlődésnek arra a fokára, melyen a nemzeti függetlenség önként, nehéz küzdelmek nélkül, mint érett gyümölcs hull a nemzet ölébe.

Ezért nem követjük mi a vizsálykódokat, akik minden lépten-nyomon odasütik a hazugság, az álnokság és a csafaság bélyegét a kormányzó férfiak homlokára. Ezért nem követjük mi az irigységűket, akik a hatalomra jutott pártok közzereplőit a megfizettség, a kiartottság becsületességével vádolják. Hiszen az történik ebben az országban, ami már többször megtörtént, hogy az államrendet csak korrupciós eszközökkel lehet helyreállítani és fentaranni és ezáltal is a hűsösfelekakhoz sietnek azok, akik a császári akaratnak óhajtanak hódolni és hasznos, jól jövedelmező szolgáltatásokat tenni.

Mindig voltak kivételek, ma is vannak. Hiszen ha igaz, hűségese hazafiak is nem volnának a kormány táborában, a koncessiókat kiébrudalni könnyű volna. Am a becsületes politikusok arnyékában, Kato köpönyegében jelennek meg a fórumon azok is, akik erre érdemeiknek és azért nem lehet, nem szabad felismerni a hipokritákat.

Ez azonban nem a legnagyobb baj, mert a művelt államok kormányzása is, mindenütt és minden időben kénytelen volt elszervezni ezeket a förtelmes nyavalyákat. Az a baj csupán, hogy nálunk egészen radikális fölforgatásokat idéz elő az ilyen változás és minduntalan visszadobja a nemzeti fejlődést néhány évtizeddel. Ezért nem haladhatunk előre a Deák Ferenc politikai örökségének megvalósulása felé.

Szociálpolitikai szűkegletek.

A közelmúlt válságos fejleményei mindenkit meggyőzhettek, hogy nemzetünk erkölcsi tartalékjai nemcsak érintetlenek, hanem hogy méltan még egy hosszú és jobb jövőnek biztosítékul is tekinthetők.

Joggal elvárhatjuk tehát e ritka faji erények és józanság birtokában levő népünk, hogy azok kikre sorsának elintézését bízta, a fenntartásához szükséges anyagi javaknak védelmére is a megfelelő övintézkedéseket találják meg, gazdag alapját a legszilárdabban vessék meg. És amennyiben ahhoz már többé kétség sem férhet, hogy napjainkban az anyagi boldogulás csakis a legmesszebbmenő iparfejlesztés révén érhető el, megérhető, hogy a közvélemény éppen az iparunk és kereskedelmünk jövőjéről kialakulására kiható törekvéseket és intézkedéseket éber figyelemmel lesi.

Az ismeretes akadályokon felül, melyek még mindenhol az östermekelésről az iparra való átmenetelt megnehezítették és csak hosszú évtizedek csúdtudatos munkálkodásával leküzdhetők, nálunk szociálpolitikánk feltűnő hűmaradottsága is járul. Ez okozója, hogy egyrészt feltétlenül megbizható és megelégedet munkáselémünk nincsen, annak szeszzeit évente kivándorlás útján elveszítjük; másrészt pedig szakavatott és jártas munkást külföldről be nem telephetünk. Szociálpolitikánk közismeretes hiánya továbbá a förtelmes lakásviszonyokból eredő létszám gyermekhalandóságért, a tudóvesz állandó terjedéséért, valamint azért is okolható, hogy a járványok legkisebbike is a társadalom többi rétegét állandóan veszélyeztethetik.

Hogy a vázolt sérelmek egyedül is a legmesszebbmenő iparpártolás útját kell, hogy állják; sőt egyenesen lehetetlennek teszik, főlegesen bizonyítanunk és nem is szándékunk. Célunk inkább röviden ráutalni azokra a törekvésekre és óhajokra melyek megvalósulását — miként hosszú évi gyárarvosi működésem alatt tapasztalhattam — a józan munkásság is sürögőnek tartja.

Munkásvédelmi szempontból okvetlenül módosítandó ipartörvényünk ama rendelkezése, hogy iparhatóság engedéllyel már a 10—12 év közötti gyermek is ipari munkába állhat. (1884 XVII. t. c. 60. §.) Már azért is, mert a legbehatóbb iparegészségügyi megfigyelések kiderítették, hogy mindama az ipari termeléssel járó nagy károsodások (por, gőzök, és gázok), melyek az emberi testre hatnak, első sorban éppen a fejlődésben levő gyermek szervezetét támadják meg és egyéb bántalmakkal szemben is bevésőbb ellentállóbbá teszik.

De javulja ezt a nemzetünk hadképeségéhez fűződő nagy államérdek is, mert a hivatalos statisztikai adatok bizonyítják, hogy a hosszú munkaidő alatt kifáradt és koránál fogva is kevés belátással és higgadtsággal bíró gyermekmunkások, a legtöbb balesetnek aldozati, idejekorán munka- és harc képtelenné lesznek.

Sürgős védelmet követelnek a női munkásokat mert ők elsősorban nyílnak meg az iparral járó nagy károsodások. Számukra megszürettek azokat az övintézkedéseket, melyeket a nyugati államok jórésze már törvényekben kimondott (olom, nichromat, higany).

Mivel ez hozzá viszonyulhat a nem illő betegségleyezési törvények módosítását szintén a közérdek javáért, mert nélküle a munkásság még önségély révén sem javíthat ama tarthatatlan állapotokon, melyeknek

bai lépteit, alakja mind homályosabb lett, végre elnyelte egészen az éj. S mentől jobban-jobban távolodott Agától, annak arca annál szomorúbb, annál fájdalmasabb kifejezést öltött.

— Hisz elhagyott, ő hagyott el tulajdonképpen; — gondolkozott Antal.

Fáj a szíve rettenetesen, de aztán megvigasztalódott. Ilyen az élet, olyan ritkán válik valóra a boldogság, az öröm, a mire vágyik egy földi halandó. Szólt és két hónapra rá oltárhoz vezette Liát, a fekete hajú pásztorleányt.

Ismét arattak. A mező kaszák pengésétől, aratók énekétől visszhangzott. Antal háza előtt ült a kis gyermekével játszadozó.

— Antal, Antal, hangzott messziről, itt vagyok, tied vagyok s ott allott előtte Aga igaz első szerelme.

Még mindig imádták egymást.

— Antal, drágám, egyetlenem, az uram, Isten nyugasztajja meghalt, megsirattam, igazán megsirattam, hisz jó volt mindig hozzá, de a szívem mindig a tied volt, csak a tied. Szabad vagyok . . . újra szabad eljöttem hozzád.

A pásztor ajkán szomorú mosoly volt a keresztül.

— Ez itt a kis fiam, Aga; igen én is megnősültem, én nem vagyok szabad.

Aga megremegett, ez biztosan az Isten uja. Lehajolt, megcsókolta a játszadozó ártatlanságot, egy könnyet törölt ki szép szeméből s megindult búsan visszafelé.

Ugyan, ugyan, miért futottál el Aga, szép korán özvegyesre jutott asszony, hisz a sors kárpótolni akart már a veszteségért, teljesíteni akartam óhajátodat, miért futottál el, miért nem vartál újolag türelmesen.

A szép Lia, Antal felesége ágnak esett, hiába állották, hiába melengették, mire ismét tavasz lett, kivitték szegényt a temetőbe. Antal özvegyesre jutott. Siratta ő is az asszonyt, mert jó és becsületes volt, de azután meggyöngyös szállt a szívébe.

— Az Isten uja, mondtotta most ő, hisz a szívem igazán nem volt az övé.

Rohant a szomszéd faluba, szívébe új remény, új öröm költözött.

— Drágám, mindenségem, Agám, eljöttem, most már egymásé lehetünk, az Isten is úgy akarta.

És szomorúan sóhajtott Aga.

— Nem úgy akarta, úgy, ahogy mi gondoltuk, úgy nem akarta. Míg élünk, a golgotát folyton fogjuk jarni; nem leszünk egymásé soha . . . soha soha.

— Miért? — kérdezte Antal megdöbbenve.

— Miért? felelt a kétségbeesve . . . Mert újra térhez mentem . . . nem vagyok szabad . . .

— Na ez igazán rettenetes dolog, gondolta Antal s búsan hazafelé indult és mivel már maga sem remélte, hogy ifjúkori álma valóra válik, megnősült másodsorú is.

* * *

Sok, nagyon sok esztendő múlt el, kis gyermekek nagyra nőttek, ifjak megöregedtek. Ezer álom foszlott szét, számtalan öröm, remény vált valóra. Minden megváltozott, csak az évszakok nem. A tavaszra akkor is nyár, a nyárra ősz következett. Tavasz volt ismét. Dalos, illatos, szerelmes volt. A mezei virágok szebbek voltak, mint valaha, illatuk betöltötte a mezőt, a rónát. Az egyik mezei úton két öreg közeledett egymáshoz. Találkoztak és megismerték egymást.

— Aga!!!

változtatását a régen ígért egészségügyi államosítás urgye alatt mindtovábbra hagyták. Meg nem felelő a betegségyezési törvény, mert sem a biztosított tagok, sem a pénztárak érdekeit nem szolgálja. Amazok a segélyezés szűkebbülését és rövidségét, a tappen csekélységét, a tagsági jog korai elvesztését, emezek a járulékos hihetetlen kicsi voltát okoják azért, hogy a szociális egészségügy körül elváltak kötelezettségüknek távolról sem felelhetnek meg ama mértékben, melyben a külföldi pénztári működhetnek, igazuk van abban is, hogy a többféle pénztár föllálíthatására adott jog az erők szétforgácsolását csak előre segíti akkor, midőn azt látjuk, hogy külföldön mindent elkövetnek a tömörítés érdekében.

Iparunk létevére követeli a baleseti törvény gyors életbetelepítését, mert nélküle sem a kivándorlást nem gátolhatjuk meg, sem az új munkások betelepítését keresztül nem vihetjük. Annál megokoltabb a kívánság mert köztudomású, hogy a baleseti biztosítási törvényjavaslata mar régen elkészült és nyilvánosságra jutott részletei mindenképen arról tanúskodnak, hogy a tervezőjük a sajátos honi viszonyainkhoz való alkalmazkodásra töle telthető törekedett, úgy, hogy életbetelepítése nagy nehézségekbe állt utközhették. Sőt allíthatjuk, hogy maguk a munkások is szivesebben letnak, ha ezen a téren a mostani bizonytalanság és a jogszoigaltatásnak szándékos szigorja helyébe rendezett állapotok lépnek.

Kiegészítést és kialakulást követel az iparfelügyelői intézmény is. Oly irányban tudniillik, hogy beavolt és köztudomású iparhigiéniai jaratlansága kellő útbaigazítás és tanfolyamok által potoltassék. Követendőnek tartjuk a nyugati államok példáját, hol az orvosi kar becvonasával ily sérelmek eliejtették és a munkások bízalmát gyorsan megnyerték. Taníttassuk az iparegészségügyet ama helyeken, hol azok nyelik kiképzésüket kik majdan hivatalú lesznek ipari pályára lépni, gyárosainkkal érintkezni. Az iparegészségügygel való megismertetés már abban is meghozza aidasos gyümölcsöt, hogy építő mestereink, műszaki vezetők, mérnökeink a gyárak építésénél, az ucm berendezésénél, a gépek szerkesztésénél arra lesznek figyelemmel, hogy hasznalatuk és uzmbevitelük a munkás karosodásával ne jarjon. Fejlesztjük ily módon a baleset eneni védelmet óráig, hogy a napszamos is, midőn munkába áll, tudatában legyen annak, hogy életét e földön becsülik és akkor ő is e földdel szemben, mely föntartja és védi, halas lesz és izgatókra nem hallgat.

Ily módon partolva az ipart, — lesz munkásunk is.

Dr. P. H

Ujdonságok

Szentes, 1906. december 9.

— **Emlékeztető.** Csongrád vármegye közigazgatási bizottsága f. hó 11-én, kedden délelőtt 10 órákor tartja e havi rendes ülését, a vármegyeház kistermében.

— **A járásbírószáj új épülete.** A szentesi járásbírószáj céljaira építendő új helyiségek tárgyában a szegedi kir. törvényszék elnök és M á t é f f y Ferenc dr. polgármester között folyt tárgyalások annyiban kedvező eredményre vezettek cddig, hogy a törvényszéki cinök elfogadta a polgármester azt az ajánlatát, mely szerint a város Ingven tölket, 200000 drb. taglat és megfelelő homokot hajlandó az építéshez való hozzájárulásként adni. Ha ezt a legközelebbi városi közgyűlés is jóváhagyja, ami bizonyosra vehető, akkor a jövő év őszén hozzafognak az új járásbírószáj építéséhez.

— **A gazdasági egyesület figyelmébe.**

A szentesi és Szentes vidéki gabonakavaszutón való szállítására nézve, hogy a közel Tisza folyón való szállításal szemben versenyképes legyen, a kereskedelmi kormány bizonyos szállításai kedvezménytengedélyezett, ami 50 kilonként 91 fillért tett ki. Teljesen megbízható kereskedői körökből arról értesülünk most, hogy újvélő fogva a kereskedelemügyi miniszterium ezt a kedvezményt ezeket több vasúttállomáson — ezek között éppen Szentesen is — megszünteti s hogy ezek szerint újvélő fogva ezeken az állomásokon is a normalis szállításai díjtételek lépnek életbe. Hogy ez a gazdaközönségre nézve mit jelent: talan fölösleges volna bővebben fejtegetnünk. Jelemti azt, hogy a szállításai díjtételek emelk ed é s é v e l arányban a szentesi piacon c s ö k k e n újvélő kezdve a gabona ára, nagy mérvű anyagi veszteséget a gazdaságnak jelenté tehát az, ha megvalósult, amiről értesülést kaptunk és újvélő a kedvezményes vasúti szállításai díjtételek helyére a normalis szállításai díjtételek lépnek. Tegnap kaptunk a kereskedelemügyi miniszternek eről a gabonakereskedésünket határozatosan befolyásoló szardékaról értesítést s így az idő rövidsége miatt nem volt módunkban illetékes helyen megtudakolni: vajjon Szentesre nézve mennyiben igaz a kapott értesülésünk. Felhívjuk azonban erre a körülményre a gazdasági egyesület elnökségének figyelmét, mert szerintünk elsősorban ez az egyesület hivatott nálunk arra, hogy a gazdák érdekeit ebben az irányban is minden határny ellen megvédelmezze; de felhívjuk erre Szentes város mint vasúttállomáson, előjáróságának s a vármegyei közigazg. bizottságnak figyelmét is, mi ntamelyeknek nem kevésbé kötelességük a gazdaságot a fenyegető veszedelem ellen védelmezni.

— **Menetrendváltozás a szolnok-sárhelyi vonalon.** A szolnok-hódmezővásárhelyi vasútvonalon f. hó 15-től kezdve, a Kunszentmártonról Szolnokra közeledő és Kunszentmártonról jöveleg délelőtt 10 óra 10 perckor induló motoros vonat k o r á b b a n, azaz délelőtt 9 óra 31 perckor fog indulni és csatlakozást fog nyerni Szajócán a Budapesti keleti pályaudvarra délután 1 óra 50 perckor érkező kolozsvári gyorsvonathoz. Ezenkívül a Szentesről Kunszentmártonba közeledő és Szentesről jöveleg hajnali 4 óra 15 perckor induló motoros vonat f. hó 15-től kezdve szintén

korábban, vagyis hajnali 4 óra 10 perckor fog indulni.

— **Megtámadták a tápéi választást.** A múlt hó 15-én megejtett időközi választás alkalmakor, a tápéi kerület országgyűlési képviselőjévé R e c k l v a n műszaki tanácsost választották meg, mint akkor irtuk is, túlnyomó nagy többséggel. A kisebbségben maradt F o d o r Miklós pártja azonban — úgy látszik — nem tud megnyugodni ebben az eredményben, mert most a választást kérvénnyel támadta meg, még pedig azon az alapon, hogy — a kérvényezőik szerint — a választási elnök a pártok sorrendjét a szavazásnál önkényesen megváltoztatta és hogy a Fedorpartí választópolgárok választói joguk szabad gyakorlatában törvényellenesen gátolva lettek volna. A kérvényezőik meghatalmazott ügyvédje K a l m á r Antal dr. — Előre látható, hogy a kérvénynek elutasítás lesz a sorsa, mert aki tudja, hogy a tápéi választásnál S u l c z Lajos dr. várm. érveszéki cinök volt a választási elnök, aki semmiféle önkénykedésre és erőszakosságra nem kapható s aki tudja, hogy a tápéi választás tényleg egészen törvénytörően folyt le, — az tisztában van azzal is, hogy a mandátum megtámadására semmi alapos ok nincsen.

— **A református kör házavatása.** A református körnek a templom-utcaban épült díszes új házat ma avatják fel ünnepélyesen, s az előkészületekből, valamint a felavató ünnep iránt varrosszerte megnyilatkozó érdeklődésből ítélve, ez a házavatás igen sikerült, szép és fényes ünnepe lesz a körnek, mely fennállásának rövid néhány esztendeje alatt valóban szép és nemes missziót töltött be derekasan. A házavatás ünnepsége, mint mar irtuk, a ma délelőtti templomi istentisztelet után kezdődik a körben, ahol ének után F u t ó Zoltán lelkes körének tart beszédet s ahol ez alkalommal leleplezik a kör nagykelő partfogójának: S z ú r s z a b ó Nagy Imrénének arcképet. Döbben azan fényes társaságban, este tónomulással lez a körben. Sem a társasághoz sem az esti mulatságra nem bocsátottak ki névre szóló meghívókat, hanem csak aláírási íveket s a kör elnöksége ezúttal is újvélő szívélyesen meghívja a megnyitói ünnepségre, társasághoz és esti mulatságra mindazokat, akik kedvelői az igaz magyar mulatságnak.

— **Mégis lesz létszámemelés.** Az összes lapok úgy hozták a közös hadügyminiszter delegációs nyilatkozatát, hogy abból érthetőleg nem lesz katonai létszámemelés. Mást mond azonban a néppárti »A l k o t m á n y e, mely erről a következtetést írja: »Schönaich hadügyminiszter nyilvánosságra került nyilatkozatának van egy olyan része, melyet a delegáció üléséről kiadott, s a hadügyminiszter ellenőrsége alatt készült hivatalos tudósítás kihagyott. Ezen elhallgatott nyilatkozat szerint a hadügyminiszter kijelentette, hogy a vitás katonai kérdéseket ezúttal nem kívánja bolygatni, e kérdéseket a jövőben akarja olyan módon megoldani, hogy a megoldásból az országra nagy megterhelések ne származzanak. Érdekes, hogy a delegátusok egyike sem kérdezte meg a hadügyminiszterétől, hogy ez a talányos megoldást milyennek képzeli? — Kétségtelen, hogy a politikai közvélemény szívesen járult hozzá a hadsereg bármely fejlesztéséhez, ha ez nagy megterhelések nélkül lehetséges; a bővkenő ott van, hogy a hadügyminiszter valószínűleg még maga sem tudja, milyen lesz ez a megoldás s rajta kívül is allga akad valaki, aki egy ilyen megoldásra vállalkozhatnék. Kár volna, ha a delegátusok valamelyike bővebb felvilágosítást nem kérne a hadügyminiszterétől, akiről a

— Antal !!!

Méreg, szomorúan néztek egymásra, Antal állat hosszú hóhéhr szakal övezte, lépteit roskadtak, imbolygók voltak.

Aga hasonlatos volt egykori párjához Aicának hamva eltűnt s helyette megjelenetek az idő által szántott barzsák.

— Így kell hát találkozunk.

A pacsrta felett Antal szavára. Szerelme eneket suttogott a két megilletődött öreg fuébe. A szélő andalító illatot hozott feljük.

Szívüket édes sejtelen fogta el egy pillanatra.

— Most már szabadok vagyunk.

— Szabadok, igen szabadok; felcité A g a . . .

Egymásra pillantottak, szemük révedezve jart ide-ide, agyukban különösebbnél különösebb gondolatok cikiztak, majd sírva, zokogva ölelték egymást.

Kescrvesen, fájdalmasan zokogtak, sírtak az elveszett boldogságukat.

Illés István.

személye iránt érzett tisztelet mellett is, sajnos, nem tételizhetjük fel, hogy tegnapról ma a bőlesek kövének birtokába jutott, hogy nagyobb megterhelés nélkül tudja a katonai letszámot emelni.»

— **Felhívás a jótételekhez.** Közeledek karácsony ünnepe, melynek legszebb szokása a karácsonyfa-állítás nemcsak a hazi tülhélynél, a családi otthonban, hanem a nyomornak, a szenvedésnek tanyáin is. A csongrádmezei közkörházban is szokásba jött pár év óta, hogy szent karácsony ünnepe napján karácsonyfát állítsanak a bentsinylődő betegek megörvendeztetésére s a karácsony fatetele aggadják szegény betegeknek szánt jó meleg téli ruhákkal, melyeknek költsége még mindig bőven kikerült a közönség kegyes adakozásából. A kórház igazgatósága most is, karácsony szent ünnepe közelévé, a jótételekhez fordul a kérelemmel, hogy segítsék hozzá ez évben is a bentsinylődő szegénysorsú betegek öröme, egy karácsonyfa állításának és ajándéktárgyakkal ellátásának költségeihez. A szives adományokat csak a kórházi gondnok hivatalába kell küldeni, akár pénzülekek, akár természetbeni más adományok legyenek.

— **Görgy.** Dr. Králik Lajos budapesti ügyvéd könyvet írt arról, hogy Görgy nem volt hazaáruló. Szép a szandék. Jó a könyv, ha bizonyos elfogultságtól nem ment is. De milyenhiabaváló mindez. És milyen rossz idő ez a mai idő a rehabilitálásra. Hiszen azt, hogy Görgy nem volt hazaáruló, megírta már Gyula y Pal. Bebizonyította Hegyesi Marton a negyvennyolcas idők tudós történetírója. És nem használ semmit. Hat ma lehetne megítélteni a gyalaszt bélyegétől egy nevet, ma, mikor annyi a hazaáruló? Beszélhet az új könyv amit akar. Hivatkozhatik Kossuth Lajosra, aki maga jelentette ki, hogy Görgy e ártatlan. Bűnbakka mindig szükség van. Szükségük van rá a gazembereknek, hogy uszihassanak és a bambáknak, hogy lonha agyvelejük a gondolkodástól megkímélhessék. Igenis Hazaárulókra szükség van, Mert hogyan titkolnak el a szennyes lelkek a maguk szennyeségét és mi nége tejjőzökdhethének a gazfickók, ha nem uvolthetnék néhány emberre, hogy hazaáruló? A gasszgnak gasszgnból, és az ostobaságnak ostobaságnból szükségük van hazaárulóokra.

— **Felolvasás.** A Katholikus Körben ma délután 5 órakor lesz a téli évadban a második felolvasó estélyi, a következő műsorról: **A patóczy Valér** úrhölgy szava, **Istváncsics Mária** úrhölgy felolvas. **Derner Emma** úrhölgy, **Világi István** úr harmónium kísérlete mellett egy melodramat ad elő. A felolvasó estélyen nem kortagokat is szívesen látunk vendégül.

— **Véres hál.** Ez évi szeptember havában a tömörkényi fiatalság zartkörű mulatságot rendezett az ottan csardában. Úgy éjfélt tájt beállított a mulatozók közé Horváth János három öccsével, akik régi haragosukat, **Futó Tóth József** keresték. A négy testvér le akart számolni Futóval, aminek azonban az lett a vége, hogy a mulatozó legény és társai kegyetlenül elverték Horváteket. Horváth János és testvérei súlyos testi sértés miatt bűnvádi felelőst tettek erre Futó Tóth József és nyolc társa ellen, akik fölötti f. hó 4-én ítélték a szegedi cüntető törvényszék. A vádlottak azzal védekeztek hogy önévedelméből követték el a vádbeli cselekményt mert a négy Horváth-testvér fűtykössel támadt rájuk, sőt egyenesen ezzel a mezgálatall nyitottak be a csardába, amelyben ők mulattak. Az elnök kérdésére a panaszosok azzal feleltek, hogy ez nem igaz, ők csak Futó Tóth Józsefért keresték, hogy megtudják tőle, miért haragszik rájuk s ép-

pen ezért csak egy-egy vékony pálcika volt náluk. Az elnök erre nagy derűtlenség közt mutatta fel a vékony pálcikákat, négy írgalmatlan vastag husángot. A vádlottak fömentették.

— **Papirárak emelése.** A fővárosi papirkereskedők egyesülete a napokban tartott ülésében elhatározta, hogy miután a papirárugyartmányok ára folytonosan emelkedik, a papirárak árát ók is fel emelik 10 százalékkal. Az utóbbi időben már kétszer emeltek a papir árát, a gyárosok kartellja alapján 5—6 százalékkal s ha most a papirárugyereskedők szandékukat megvalósítják, ezzel a papir áraban, rövid néháy hónapon belül már 20 százalék emelkedés áll elő.

— **Kesergő hangok a közelmúltból.** Az elcsúszt szomorú politikai korszak meghílette Benczka Gyula szarvasi főgimnaziumi igazgató dallamos elkelt s a haza felett való bánatának három hazafias dalban adott kifejezést. **»Kesergő hangok a közelmúltból«** a mún-k a címe mely híven kifejezi azt a lelki állapotot, melyben a szerző a dalok keletkezésekor élt. Benczka Gyula a dalok kiadásának jogát azon mozgalom céljaira ajánlotta fel, melynek zászlójára a haza szeretetének felkeltés, ébrentartása és a magyar iparnak erőteljes támogatása van felírva. A tulipánkert szövetség szarvasi főiskola díszelőnének, **Bolz** a Paluc grófnának ajánlotta művét a szerző, melynek tiszta jóvedelme a szarvasi fiókot illeti meg. A zongora és énekekről dalok f. hóban jelennek meg. Árúk egy korona. Megrendelhető **Faragó Mór** dr. egyet. titkarnál, Szarvason.

— **Megölték egy legényt.** Csanytelekről tudatják velünk, hogy ott a napokban letartottattak **Bordá Balazs**, **Papp Dezső** és **Racz Sándor** legényeket, akik agyonverték **Szász Sándor** nevű társukat. A nevezett legények két nap előtt tamadtak meg **Szászt**, akit annyira összeverték, hogy eszméletlenül rogyott össze s pár napra rá meg is halt, anélkül, hogy eszméletét egy percire is visszanyerte volna.

— **Értesítés a presbyterválasztásról.** A helybeli cv. ref. egyháznak f. hó 20-21-én tartandó presbyteri és egyházközségi képviselői választás alkalmából értesítettünk az egyháztagok a következőkről: A választók névjegyzéke közszemlére f. évi. december 5—14-ig vagyis 10 napig az egyház pénztári hivatalában tétetik ki, amely idő alatt szóval vagy írásban a felszólalások megtehetők. Ugy a presbiterekre, mint az egyházi képviselőkre egy ugyanazon lapon kell szavazni, két szavazólapot nem fogadtatnak. — Szavazó lapok az egyház pénztári hivatalában már kaphatók.

* **Gazdáltnál nyeremények.** A legutóbb kiadott hivatalos kimutatás szerint a Jásziv sorsjegyeknél több mint 20000 olyan nyeremény van, a melyért még nem jelentkeztek, nyilván azért, mivel e sorsjegyek tulajdonosai nem tudják, hogy sorsjegyük ki van mar huzva. Így van ez a többi sorsjegy-nél is és mivel ezek a nyeremények elvélnek, mondhatni hogy sok millióra menő vagy-on pusztul el azért, mert a sorsjegybirto-kosok nem elég gondosak, és nem jártnak megbízható sorsolási lapot. Ennélfogva a ki-nék sorsjegyei és egyéb értékpapirai van-nak, arra nézve rendkívül fontos egy meg-bízható sorsolási lapnak a járítása ilyenként ajánlható a »Pénzügyi Hírlap«, a melynek sorsolási melléklapját a »Pén-zügyi Utmutató«-a nagyméit. m. kir. be-ügyminiszter mint teljes en megbízható szakközlönyt, a nagyméit. m. kir. pénzügyminiszter mint szakkértelem-mel és pontosan szerkesztett közlönyt hivatalosan ajánlott. A lap elő-fizetői a januári számmal ingyen kapják a »Pénzügyi és Tőzsdéi Évkönyve«-t, amely sok hasznos tudnivalón kívül tartalmazza a kezdettől fogva az 1906. év végéig kihúzott de kifizetés végett bemutatni elmulasztott sorsjegyek, kötvények és záloglevelek hit-eles kimutatását, úgy, hogy e könyvből bárki azonnal megláthatja, ki va-n-e sorsjegye huzva, vagy

ninc s. A »Pénzügyi Hírlap« előfizetési ára egy évre a Pénzügyi Utmutatóval és a Pénzügyi és Tőzsdéi Évkönyvvel együtt 5 ko-rona, amely postautóvalyapon küldendő be a kiadóhivatalba, VII. Kerpeszi út 44. szám.

— **Képkiallítás.** Hirt adunk róla lapunk előző számában, hogy József Béla fiatal festő-művész földink műveiből, képkiallítást készü-l rendezni, jótékony célra, a **Haris-ház** udvarán levő fényképszertű műtérben. Ezt a híradásunkat most oda egé-szíthetjük ki, hogy a tervezett képkiallítás f. hó 11-én kedden tényleg megnyílik, amire czennel felhívjuk olvasóink szives figyelmét.

* **A természet óriási szolgáltatokat tesz az emberiségnek, amennyiben oly sok beteg-ség ellen szolgáltatja a segítőszereket.** Egyike a tenger által nyújtott legjobb szerekek a csukamájolaj, melynek hatranya azonban az, hogy nagyon visszatetsző ize van. A »Scott-féle Emulsió« formájában azonban a csukamájolaj is jóízű és könnyen emészthető, akár csak a tejfel; a csukamájolaj összes gyógyerejű tulajdonságai a »Scott-féle Emul-sió«-ban nemcsak, hogy megvannak, hanem még sokkal hatásosabbak is. Egy hazban sem szabad hiányoznia a »Scott-féle Emul-sió«-nk. Kapható a gyógyszerárakban.

Serdülő leányok

sokszor vannak ráutalva egy erősítő szerte, hogy a természet támogatassék és hogy fejlődésüknek sokféle nehézségeit legyőzhessék. A Scott-féle Emulsió, mely al-phosphorsavas méz és natron hozzáadásával a gyógycsukamájolajból készü-l, minden-kor a legkínzóbb és legmegbízhatóbb erősítő szernek bizonyult. Kizárólag a legjobb anyagokból gyártják és a sajátságos Scott féle eljárás következtében oly jóízű és könnyen emészthetővé valik, hogy a legce-kélyebb emésztési zavarokat sem okozza, sőt ellenkezőleg rendezi az emésztést és gerjeszti az étvágyat. A Scott-féle Emulsió ennél fogva sokkal hatásosabb, mint a közön-séges csukamájolaj. V. 4—1

A Scott-féle Emulsió valódisága nak jele a hátán nagy csukahalat viró halász védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levelel meg beküldés ellenében min-tával bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL »Vrosi gyógyszer-tára«

BUDAPEST, IV., VAGZ-ÚTCA 84.50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K. 50 fillér.
Kapható minden gyógyszerárban.

* **Kossuth rumnak nincsen párja.**
Magyar ízesza, magyar gyártja.

Eredeti egy literes, fél és negyedliteres pa-letkokban kizárólag kapható: Szentesen May János úrnál, Schiffer és Back uraknál. 3V1

„Henneberg selyem“ csak köz-venüell— fekete, fehér és színes, 60 krajcártól 11 frt. 35 krajcárig méterenként, blúzok és öltözetekhez, postadíj és vámentesen hához szállítva. Gazdag mintagyűjtemény fordul postával. Henneberg selyemgyára, Zürich. (1.)

A sertésűs ár.

A sertésűsven és egyéb járványokon átment magyar sertésűsvenyésztes hanyatlásáról a földművelésügyi miniszterium ellenőrzése mellett elvégzett hivatalos állatszámítások szolgáltatják a legjobb bizonyítékokot és a leg-szomorúbb statisztikát. Az észszerű gazda, a ki a sertésűsvenyésztes nagy fontosságot a föld értékesítésének szempontjából helyesen fogta föl, a legjobban érzi és becsüli azt az óriási közgazdasági veszteséget, mely a sertésűsvenyésztes rohamos hanyatlásában mutatkozik, mert tudja, mennyi az a mezőgazdaság, a melyben kizárólag a sertés tenyésztésével és fölnevelésével a földirtok néháy igen tetemes részt lehet használatosá tenni. Noha a földművelésügyi kormányt ezen a téren mu-ltattással valódni nem lehet, még is megdöb-

Requiny-féle
Római vérhígító-szörp
páratlan szer minden borbajnál, bujakórnál, Vérbőségben szenvedőknek nélkülözhetetlen, vérjavító és vértisztító.
Nagy üveg 3 kor., 3 üveget 9 kor. utánvétellel küld.
REQUINY ATTILA gyógyszerész, Budapest, VII., Kút-ó Keresési ut 24.
A híres **RÁKÓCZI GYOMÓRKESERŐ** egyedül készítője.
Kérlek prospektus ingyen!

KÉSMÁRKI
LENVÁSZON
DAMÁST-
árak csak akkor valódiak,
VALÓDI VÉDJEGGESSÉGI
VÉD-
JEY
ECHT ZIPSER

ÉRSEGENYSÉG, ÉTVÁGTALANSÁG, IDEGESSEG
gyógyítására a legújabb és leghatékonyabb készítmény a **KRIEGER-É**
TOKAJI CHINA-VASBOR.
Rendkívül kellemes ízű, erőtelj, tisztítja a vért.
Kis üveg ára 3-20 kor. Nagy üveg 6 kor. Kapható gyógytarokban.
Postán küldi: **KORONA-GYÓGYSZERTÁR** Budapest, Kalvin-ter.
A legjobb órákat
legújabb és legvalószínűbb órákért, egy központi, mint
RÉSZLETFIZETÉSRE
szigorúan szabott órákon szállítja Magyarországra e minden-
dél és legnagyobb üzlet
BRÁUSWETTER JÁNOS kronométer-
SZEGEDEN. órák
Arjegytek 2000 kóppel ingyen és bérmentve.

TUDORBAJÓSBOR
Ez mindenkié, aki kóros, szűz, párátlan állapotot tapasztal.
Halapi-féle hársálemészörp
Mintavetve 3 koronáért küld
APOSTOL-GYÓGYSZERTÁR
BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRÜT 63.

PLATSCHEK VILMOS
Elsimert legolcsóbb, legszolidabb
FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza
Budapest, VI., Központi Városház. (Károly-körút).

A világot
bámulatba ejti a
Hammond
írógép.
Kizárólagos elárúvitók:
FARAGÓ TESTVÉREK
Budapest, V., Arany János-u. 8.
Kérjen mindenkit prospektust!

BALASSA FÉLE UCORKAK
Szepő, máfolt, pattanás, miltörer, ráncok
eltűnnek az arcon a valódi
ucorka-
Egy kecs 2 koron.
Hozzá ucorkaszappan 1 k., puder 1-20 k.
Főzetéll:
Balassa Kornél
Budapest, 6-utca 42, 44 (sa-
ját ház), 45, 46, és Uj-utca 43.
Kater szörmeúr az egész világon el vannak
terjedve és elsőrangúak.

KISS SZERENCSEJE
NAGY
1000.000
VÁSÁROLJON CSAK
KISS-FÉLE
SZERENCSE-SORSJEGYET
KISS KÁROLY-TÁRSASÁG
BUDAPEST, KOSSUTH L. U. 15.

BABYMIRA-CRÉM
legjobb szer kiltések, ótvár, ráncok,
feldrzsóit és kipállott bőr gyógyítására.
Egyedüli készítő:
BRODJOVIN H. gyógyosz. ZÁGRÁB
5 doboz ára bérn. 8 K 20 f., 10 doboz 5 K 80 f.
A DREZDAI MOTORGYÁR
részvénytársaság
benzin-, gáz-, szivógáz-motorai és
benzin lokomobilijai szakkörben elm-
mestereknél az összes gyártmányok közül.
Vezé-
kapviselő: **GELLÉRT IGNÁC és Tsa**
Budapest, VI., Teréz-körút 41.
Kérlek Prospektus ingyen.

Pacific
TOJÁS
KÉSZÍTMÉNY
tojás-sárgája helyett
használandó a sütés és főzésnél.
NAGY MEGTAKARÍTÁS.
Kapható minden fűszerüzletben
és drogeriában. Készíti:
STROBENTZ TESTVÉREK. R. T.
vagyószeli gyára, BUDAPEST

„Zsorna”-féle
NEPELEJTS védjegyű
férfi-
nyakkendő,
kittűnő
magyar ipari
PARIS SZÁLLODA
Szálloda: Simon Pál
Budapest, VI., Váci-körút 25. sz.
100 szoba 220 K-tól feljebb, kiszolgálás-
sal és villanyvilágítással együtt. Fürdő,
előcsoba kávéház, étterem. Világos vasár-
naponként az összes pályautakon se-
lyes fel-
Kérlek Prospektus ingyen.

SZAKVÉLEMÉNYEK
az
ESTERHÁZY COGNACRÓL:
A nagy, kir. műegyetem borszáti labora-
tóriuma által hivatalosan megvizsgálva és általunk
tudomásul vett vizsgálatok alapján az
ESTERHÁZY COGNACOT
betegjeinknél alkalmaztuk és azt sikeresen használ-
va mint kitűnő minőségűt és a francia Cognac-
okkal vetekedő a legjobban ajánljuk.
Dr. Tauffer Vilmos egyetemi tanár.
Dr. Stiller Bertalan egyetemi tanár.
Dr. Réczey Imre egyetemi tanár.
Dr. Pertik Ottó, egyetemi tanár.
Dr. Kéty Karoly egyetemi tanár.
Dr. Angyan Béla egyetemi tanár.
Dr. Poór Imre kir. tan. egy. tanár.
Dr. Baron Jónas egyetemi tanár.
Az
ESTERHÁZY COGNAC
minden előkelő fűszer- és csmege-keres-
kedésében kapható. 12—4

Legszébb és legmagasabb művészi színvonalon álló
FÉNYKÉPEK
az alábbi leszállított árjegyzék szerint készítettnek a néhai
HEGEDÜS VILMOS féle, és most He-
gedűs Cecília tulajdonát képező, 42 év óta fennálló
fényképészeti és festészeti műtermében,
az új luteránus templom átellenében Weisz-udvar mellett:
3 drb. vésit fénykép 1 K. 50 f.   3 drb. nagy makart fényk. 6 K.
6 „ „ „ 2 „ 50 „   6 „ „ „ „ 10 „
12 „ „ „ 5 „ „   12 „ „ „ „ 18 „
3 drb. Rabinet fénykép 4 Kor.   3 drb. szélesebb nagy makart fényk. 8 K.
6 „ „ „ „ 7 „   6 „ „ „ „ 12 „
12 „ „ „ „ 12 „   21 „ „ „ „ 20 „
Pégi és új fényképek után a legszép fénykép nagyítások szin-
tén leszállított árban készítettnek.
Borultidőben is a legsikerültebb felvételek eszközölhetők.

1 KORONÁS
heti betétes részjegyek már
jegyezhetők a: Szentesi Köz-
ponti takarékpénztárnál.
Eladó gyepszéna.
Néhai Károlyi Sándor gróf tere-
halmi birtokán, 7 öl hosszú kazal
első rendű gyepszéna eladó.
Értekezhetni Lázár Dezső föld-
birtokossal Hódmezővásárhelyen.

I. tized 698. sz. ház eladó —
Értekezhetni ugyanott a hely:zinen,
vagy pedig a „Szentés és Vidéke,”
nyomdában.

Sérvben szenvedők!

KELETI-féle
legújabb találmányú cs. és kir. szab. sérvkötő pneumatikus gummi pe lottával, a legtekélyesebb sebb a maga nemében

A legrégibb és tegnapig sebbeket fájdalom nélkül visszatartja!

Árak: egyoldali 12 kor kétoldali 24 kor

Szántalan elismerő levél bel- és külföldi leghevesebb orvosoktól és szaktanároktól

25 év óta fennálló testgyógyászati műintézetem-ben egy városi gyakorló szakorvos állandó felügyelete mellett a legtekélyesebb technikai ki-vitelben a legolcsóbb árak mellett készülnek:

műlábak és műkezek

amputáltak részére. II. 20-12

Mellfűzők és egyenestartók
ferdén nőttek részére.

Járó és támgépek csont és izületi tuberkulózisú, angolkóros, rheumás, elgőrbült betegeknek.

Haskötők, gummi-görccsér harisnyák (Hölgyeknek női kiszolgálás.)

Szegényeknek részleltetések, meggyőzés szerint. Kérjen ingyen és bérmentve — 3000-nél több ábrával ellátott — nagy képes árjegyzéket.

Keleti J. orvosi műszergyáros
BUDAPEST, IV. ker.,
Korona-herceg-u. 27/21

(a főüzletelendő szervita-rend zárda palotájában.)
Gyár-Bpest: Központi városház. Alapított 1878

Kossuth Ferenc levele:

»Csuzos bántalmaknál az «INDASZESZ» bedörzsölése jó hatásnak mutatkozott. Kérem legyen szivesnekem három üveg elküldeni.«

KOSSUTH FERENCZ.
Számos előkelőségek és orvosok igazolják, hogy a törvényesen védett székel yhavasi

INDASZESZ

gyógyfűsósorszesz legjobb szernek bizonyult a test és izmok edzésére, Üdités frisit. Megóvja a testet a hideg káros befolyásától. Massagehoz (gyuró-kenő kurá) felette ajánlatos. Leghatásosabb szer csuz,

köszvény, rheuma, fejfájás, nátha influenza, tagszaggatás és mindennemű meghülésből eredő bajok ellen. A székel yhavasi «INDASZESZ» öszsze nem tévesztendő közönséges sósorszesz készítménnyel, melyek egyszerű szeszkvionatok, holott az «INDASZESZ» székel yhavasi gyógyfűvekből előállított és hatásában felülmúlhatatlan gyógyszer. Egy üveg székel yhavasi «INDASZESZ» fölér 10 üveg közönséges sósorszeszhez.

A törvényesen védett székel yhavasi «INDASZESZ» kapható mindannyiszertárban valamint Eisler Lajos, Schultz István, Ausländer Jenő, Balogh András Szépe Károly szentesi cégeknekél. 3-2.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. érd. közönséget, hogy **Dr. László Vilmos úr** Kossuth-títeli házában, a mai kor igényeinek megfelelő

Bútorraktárt

rendeztem be, melyben a legolcsóbb árak mellett szerethető be mindenemű bútorok.

Ugyanott elvállalom új vagy régi bútorok, ajtók, ablakok, rollók és szobapadlók átfestését, mázoló munkáját a legutányosabb árak mellett. Szentesen, 1906. november hó.

Tisztelettel:

Birn Simon.

Védjegy: „Horgony!”

A Liniment. Capsici comp.,

a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyított hárszer, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalom-ésillapító szernek bizonyult közönségre, csúszás és meghüleséknél, bedörzsölés kóppen használandó. Figyelemre méltó. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzékkel ellátott dobozban van csomagolva. Ára üvegekben K.—, 80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszer-tárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest.

Dr. Richter gyógyszer-tára az „Arany oroszlánhoz”, Prágában.

Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi széküldés.

Földbirtokra.

30000 koronáig terjedőleg:

1000 korona kölesön után egy évre fizetendő 49 kor 50 fill, ez összesen benforgalattal nemcsak a kamat, de a tőke

törlesztése is. A kölcsön bármikor visszafizethető, és teljes névértékben levonás nélkül folyósítható. — Tössék bizalommal hozzám fordulni. **HEGEDÜS,** postamester, a városkereszt mellett levő Balogh szűrszár-bó házában. 1—

Hódmezővásárhelyen.

Kiadó föld.

Jurenák Imre eperjesi 600 kishold földje elegendő lakó és gazdasági épületekkel 1907. okt. 1-től haszonbérbe kiadó.

Szóval és írásban bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos. Budapest VIII. Baross-utca 15 sz. 3-3

Kiadó föld.

Kiskorú Endre Antalnak az alsórértben fekvő 5¹⁰⁸/₁₁₀₀ hold földje (Jurenák-féle) azonnal haszonbérbe adandó. Az ajánlatokat elfogadja és a feltételeket közli Endre Antal kir. főmérnök Ujvidék.

Méltóságos **Báró Maasburg Kornél úr** Fábiansébestyáni birtokánlevő akácfa-alé

eladó.

Értesítést ad

Dr. Sinóros Sándor,
ügyvéd.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle pemetefü **cukorkánál**

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan **RETHY-félet** kérjünk, mivel sok hasonlatlan utazata van.

Egy doboz 60 fillér.

Csak **RETHY-félet** fogadjunk el!

12-3

Minden utánzat és netán = nyomás büntethető. =
Valódi a

Thierry-féle balsam

csakis a zold apácavédjeggyel. Törvényesen védve. Régtől híres. Füülmulhatatlan emésztési zavarok, gyomorgörcs, kólika, katarus mellfájás, influenza stb. ellen. Ára: 12 kis, vagy 6 nagy üvegnek, vagy 1 nagy Speciális üveg patentzárral 5 korona bérmentve.

Thierry Centifoliaeöese általános ism-rt min' utóherhellen se, szul minden, még oly régi se, gyakorlat, sérülés, abszcussus és dagnat ellen. Ára: 2 tégely 3 korona 60 fillér bérmentve. Szétküldi csakis előleges fizetés vagy utánvét mellett

Thierry A. gyógyszerész Pragrada,
Rohitsch-Sauerbrunn mellett.
Eredeti köszönőiratok ezreit tartalmazó rőpirat ingyen és bérmentve.
Raktár Budapest: Török József és Dr. Egger Leó
L. Lugoson Vértés L. gyógyszer-tárban. 50-34